

Een verlengde kindertijd

Column

Columns - 7 juni 2016 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

Eerst wordt er vandaag een sprookje voorgelezen, de rest van de ochtend staat er 'knutselen' op het programma. Voor de middag kunnen de kinderen in de zandbak spelen, of, als het regent, op de speelzolder. Ik heb net mijn dochter van vierenhalf jaar naar de *Kita* gebracht, de *Kindergarten* in Berlijn-Kreuzberg.

Normaal kijk ik niet zo nauwgezet op het papiertje bij de ingang van het klaslokaal, waar iedere dag opgeschreven staat wat de groep die dag doet. Maar vanochtend ben ik extra nieuwsgierig, een beetje nerveus ook.

De dochter van Nederlandse vrienden is namelijk ook net vier geworden, en gaat sinds kort naar de basisschool in Amsterdam. Ze zong me laatst via de telefoon een liedje in het Engels voor dat ze daar geleerd had. En volgend jaar zal ze al leren schrijven, vertelt haar moeder trots.

Ik geef eerlijk toe: ik had tot dan toe helemaal niet over *Bildungs*-verschillen tussen Nederlandse en Duitse 4-jarigen nagedacht. Een jeugd in de Duitse hoofdstad leek me geen kwaad kunnen voor mijn kinderen: in het land van de dichters, denkers en auto-ingenieurs zal heus wel goed nagedacht zijn over een zinvolle opleiding.

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland

Maar na het telefoongesprek met Amsterdam sloeg ineens de twijfel toe: waarom oefent het meisje in de Nederlandse hoofdstad al Engels, terwijl mijn zes maanden oudere dochter in de Berlijnse *Kita* haar tijd vooral aan vingerverven lijkt te besteden?

Een korte google-ronde leert me dat de Amsterdamse school onderdeel is van een pedagogisch experiment rond de 'internationalisering van het onderwijs'. De huidige Nederlandse politiek vindt dat kinderen zo snel mogelijk Engels moeten leren, zodat ze later 'een goede baan op de globale markt' kunnen vinden.

! 'Waarom oefent een meisje in Amsterdam al Engels, terwijl mijn

dochter in Berlijn haar tijd vooral aan vingerverven lijkt te besteden?'

Bij het lezen van de zin voel ik me ineens erg lang weg uit Nederland: hoewel dergelijke taal in Amsterdam ook niet onomstreden is, is die in mijn Berlijnse werkelijkheid nauwelijks voor te stellen. Natuurlijk, het links-alternatieve Berlijn-Kreuzberg is niet bepaald de maat der dingen in Duitsland, maar de pedagogische opvattingen verschillen weinig met het landelijke debat dat in bladen als *Die Zeit* gevoerd wordt. De basisschool begint hier niet alleen twee jaar later dan in Nederland - met zes in plaats van vier jaar - maar vooral staat een dergelijk economisch pragmatisme ver af van de manier hoe onze *Kita*-ouders, voornamelijk hoogopgeleide dichters en denkers, redeneren.

"Voor de Duitsers kan de kindertijd niet lang genoeg duren", zegt bijvoorbeeld Benjamins vader, docent filosofie aan de Freie Universität. Hij zegt het enigszins ironisch, maar hij plakt er wel een klein college over "de gevolgen van de Romantiek" aan vast. "Bij ons mogen ze tenminste nog échte kinderen zijn", zegt hij. "Al is dat alleen tot het zesde levensjaar."

De ouders in Berlijn-Kreuzberg leven hun romantische kinderopvatting met extra overtuiging uit

Volgens hem zijn de Duitse *Exportweltmeister* uiteindelijk namelijk niet minder pragmatisch dan de Hollandse handelaren, maar de argumentatie werkt precies andersom: juist omdat een Duits kinderleven later propvol komt te zitten met regels en plichten, zegt hij, wordt alle wereldse ballast de eerste jaren ver weg gehouden.

Je kunt je natuurlijk afvragen of onze buurtfilosoof gelijk heeft met zijn theorie van de reine kinderziel, of dat de internationale ontwikkelingen op onderwijsgebied simpelweg een paar jaar later in Duitsland aankomen. De gevolgen ervan zijn voor mijn kinderen in ieder geval concreet te merken: de ouders in Berlijn-Kreuzberg leven hun romantische kinderopvatting met extra overtuiging uit.

Zelf doe ik er dan ook maar aan mee. Vertederd kijk ik 's middags hoe mijn dochter uit het lokaal komt rennen, haar handen vol met zand en vingerverf. Maar ik ben stiekem wel opgelucht als ze een tekening laat zien waar ze met beverige letters haar naam op heeft geschreven. In het weekend ben ik zelf begonnen haar te leren hoe ze kan schrijven. Begeleid, af en toe, door een Engels liedje - uiteraard puur toevallig.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/16868/een-verlengde-kindertijd>